

Vtorek, četrtek in soto-
loto izhaja in velja v
Mariboru brez pošiljanja
na dom

za vse leto 8 g. — k,
„ pol leta 4 „ — „
„ četrt „ 2 „ 20 „

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k
„ pol leta 5 „ — „
„ četrt „ 2 „ 60 „

Vredništvo in opravištvostvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:

Za navadno tristopno
vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 „ „ „ 2krat,
4 „ „ „ 3krat.
veče pismenke se pla-
čujejo po prostoru.

Za vsak tisek je pla-
čati kolek (štampelj)
za 80 kr.

Zvestoba.

Kaiserfeld je govoril nadgrobni govor propadli decemberski stranki. Nadgrobni govor že sam na sebi ni prijetno delo, zlasti če o mrliču ni nič dobrega povedati, kakor ni bilo povedati o propadli sistemi. Lahko se dá tedaj umevati, zakaj je Kaiserfeld tako neusmiljeno hrumel proti dosedanji opoziciji. Res je onih 100 državno-poslanskih ostankov „bravo“ klicalo pojemajoči jezi ptujskega renegata, a med javnostjo so razen nekaterih lizunov vsi časopisi nevoljno obsodili Kaiserfeldove ekspektoracije. Stara „Presse“ piše v tej zadevi: „Kaiserfeldov govor se po časnikih pretresuje. Privrženci brezglavnega parlamenta si zastoj prizadevajo, s tiradami zakriti, da ta demonstracija propale velikosti pač nič drugega ni, kakor strastni izjav jeze, katero mora občutiti nezmožnost, ki je bila popolnoma nesposobna z lastno močjo kaj pozitivnega ustvariti. Za lastno nezmožnost potem odgovorne delati druge in zunajne vpljive, to je tako star pripomoček, da je v Avstriji že popolnoma obrabljen.“ Mi sicer Kaiserfeldovim besedam ne pripisujemo nobene vrednosti, vendar smo menda dolžni ponuditi svojim bralcem vsaj nekatere stavke, v katerih pa se bode pokazala vsa Kaiserfeldova smešnost. „Propadli smo — pravi Kaiserfeld — ne zato, ker bi bili hoteli drugim gospodariti (!), ampak ker smo hoteli, da bi se sploh ne mogel nihče zatirati (!!!). Mi smo propadli, ne zato, ker nismo znali spoštovati narave naše države in njenih posameznosti (!), ampak ker smo tirjatve posameznih oddelkov le po tem priznavali, kolikor je dopuščala moč države; propadli smo, ne zato ker smo svobodo samo za se tirjali, ampak zato, ker smo svobodo, katero smo Avstriji privojskovali, radi privoščevali tudi svojim nasprotnikom, kateri pa svobode niso hoteli braniti, ampak so jo rabili le kot orožje proti nam.“ Kdor je količkaj opazoval divjanje ustavne stranke proti vsej opoziciji, on bo na prvi pogled spoznal neumljivo hinavstvo Kaiserfeldovega modrovanja. En stavek Kaiserfeldov pa nas je vendar zanimal, do smeha zanimal. Ptujski „parvenu“ zakliče pred odhodom svoji stranki: „Nam se zdaj le še spodobi, da ostanemo sami sebi zvesti!“ Kakor da bi decemberska stranka ne

bila ravno zadnje dni pokazala, da hoče zvesta ostati vsem svojim napakam, vsem tistim utopijam, ki so jo spravile na kant. Zvesti so si ostali, nič ne pozabili, ničesar se ne naučili. Tú je sedel na Dunaji zadnji ostanek nekega parlamenta, ostanek, ki ni zastopal niti vsega nemškega naroda, odkar so Tirolci odšli, ostanek parlamenta, kteremu so vsi slovanski narodi hrbet obrnili, dvomljivo zastopstvo 7 milijonov državljanov, in ta ostanek se je predrznil osnovati neko adresu na cesarja in govoriti v imenu vse države. Kakor so od nekdanj avstrijski hegemoni mislili, da iz vsakega izmed njih govori cela država, tako tudi zadnji trenotek ne morejo pustiti tega sladkega mišljenja: ostali so si zvesti v svoji ošabnosti in v popolnem preziranju vsega, kar ne trobi v njih rog. Adresa poslanske zbornice in resolucija „gospodov“ kaže, da so si ti ljudje ostali zvesti. Kakor je nesrečni centralizem že dokazal svojo neplodnost, svojo neprikladnost, svojo nevarnost in zadnje čase celo svojo neizvršljivost: dunajski parlamentarji so mu ostali zvesti; iz adrese in iz resolucije se oglašajo najčistejši, najstrogejši centralizem, kterega ti zastopniški ostanki kroni priporočajo. „Nobene vlade bi ne mogli podpirati, — tako adresira poslanska zbornica — ktera bi zapustila pravna tla in glavno misel sedanje ustave, preložila bistvene oddelke postavodaje in uprave v deželne zbornice in tako škodovala državno vlado v njenih bistvenih pravicah. Mi bi morali nasprotovati vsem težnjam, ktere nameravajo ustrojati nove državopravne razmere.“ In tako gre naprej ta centralistična zvestoba, ki pravi, da tudi narodnostim ne more priznavati nobenih koncesij, in da mora nemščina ostati stara tlačiteljica. Ravno tako se bere sicer krajša resolucija „gospodov“: „Zbornica mora izreči, da le ono vlado spoznava za pravo, ktereje to prva skrb, da se bo v duhu ustave vojskovala proti samostalnemu težnjam.“ To so ti gospodje od nekdanj učili, kader so imeli kaj govoriti, in tudi zdaj ko je njih doktrina očividno prišla na kant — ostali so jej zvesti!

Ostali so svojim hegemonskim težnjam tudi v drugem zvesti. Vsi časniki priznavajo, da propadla stranka na vso moč dela ovire Potočkemu, da mu ni mogoče sestaviti ministerstva. Ako v takih razmerah obe zbornici govoriti o avstrijski državni misli trde, da ju

samo ta vodi, je to veliko hinavstvo. Avstrijska misel bi jim gotovo ne mogla svetovati, da bi delali brez potrebe kroni in državi nove zadrege. Toda ti gospodje so si ostali zvesti: Kaiserfeld je enkrat rekel, da mu od tistega dne ni več mar za Avstrijo, ko bodo Nemci zgubili svojo hegemonijo. Kaže se, da bi jo utegnili zgubiti; od tod torej njih upor: Za Avstrijo jim ni mar, njen razpad bi z veseljem pozdravljali — ostali so si zvesti!

Koroški Slovenci!

Slovensko društvo „Trdnjava“ bode sklicalo na sv. Jakoba dan tabor pod milim nebom v Bistrici. Pri taborjih ljudstvo očitno izreka, kaj si želi, kaj zahteva. Po številu nas koroških Slovencev seveda ni veliko; tem večja potreba pa je za nas, da združeni postopamo in se ravnamo po izgledu drugih pri taborjih zbirajočih se Slovencev. Po 10.000, 15.000, 30.000 Slovencev je stalo na enem mestu, in vsi so ene in iste želje razodeli, vsi eno in isto zahtevali. Taka veličastna prikazen prisili najhujšega protivnika do občudovanja, častjenja in do spoznanja, da se mora konečno vendar željam in tirjatvam slovenskega naroda ustreči. Da bomo Slovenci tudi na Koroškem pri taboru prav edinih misli, in da bo tudi naše prizadevanje sad donášalo, treba je pred taborom še posvetovanja. V ta namen vabi odbor društva „Trdnjava“ vse domoljube, kterim je mar za blagor slovenskega ljudstva k shodu 18. aprila t. l. to je velikonočni pondeljek ob 3. popoldne h Kravtu na Bistrici poleg Pliberka. Pri shodu je slehernemu dano, svojo misel v prijateljskih razgovorih povedati.

Pri tem shodu se bo tudi pogovarjalo, kakšne može bomo volili prihodnjč za naše zastopnike v deželni in državni zbor: ali one, ki za nas Slovence besedice ne črhnejo in s sovražniki slovenskega ljudstva eno pot hodijo, ali pa naše prijatelje?

Imenitna je zdajšnja doba. Slovincem neprijazni ministri so šli rakom živžgat — slovenski narod še živi. Z ministri vred bodo bajé morali tudi državni poslanci zapustiti svetišče, kjer so se sicer šolske postave sklepale in nam novi davki naklonili, naše želje

Listek.**„S t r i k e s.“**

Zadnje čase tudi pri nas mnogo rabljena beseda „strike“ (izgovarjaj: strajk) je angležka in toliko pomenja, kakor slovenska: udarec, mahljah. Beseda znači, da so se delavci v množini delu odpovedali in ima svoj pomen brž ko ne od tega, ker Anglež pri svojem vročem značaju orožje in delo ob tla vrže, kader se mu delo pristudi in se mu on hoče odpovedati.

Krivo je mnenje, da so omenjeni delavski upori čisto nova, še le zadnja desetletja navadna prikazen. Dokazati se dá, da so delavci v visokoizobraženih italijanskih mestih že 14. stoletja v množini odpovedavali se delu. Enake prikazni nahajamo v Nemčiji že v 14. in 15., na Francoskem v 17. stoletji. Leta 1731. je izdal cesar Karol VI. postavo, ki velevala, da se smejo, ko bi se delavci drugače ne mogli prisiliti k opuščanju delu, zločinci celo s smrtjo kaznovati.

Tudi med francosko revolucijo so delavci v mno-

žini delo opuščali, in vselej seveda z največim vspehom, ker „ljudstvo“ takrat ni dalo s seboj igrati, in ker bi bilo gospodarjem lahko šlo za kožo.

Posebno ogromno pa se „strikes“ tekoče stoletje vračajo, zlasti pa v Angliji. Že leta 1810. je vsled takega upora v Lancashiru cele 4 mesece praznovalo 40.000 delavcev — predivcev, leta 1812. in 1822. so praznovali v Glasgou tkalci itd. Pri takih uporih imajo delavci, ki morajo biti seveda vselej jako složni in porazumljeni, dvojen namen: ali hoté odpraviti ktere naprave, ki so jim neprijetne, zlasti predolgo vsakdanje delo, ali pa tirjajo, da se jim povekša plača, navadno pa tirjajo oboje.

Gospodarji v takih primerljajih zopet skušajo braniti svoje koristi in se tako radi ne podadé tudi takim energičnim pripomočkom ne, ki vse njih početje spravljajo v nevarnost. Pač menijo, da jim bode mogoče dalj časa upirati se proti delavcem, kakor pa delavcem proti gospodarjem.

Delavci so torej že s početka spoznali, da se morajo strogo organizovati, ako hočejo doseči kaj vspeha, zlasti pa da si morajo o pravem času nabrati kolikor

mogoče denarja, da bi v prihodnjih bitkah ne bili nepripravljeni in brez pripomočka. Pri tem so seveda silili in strahovali tiste svoje tovariše, ki niso hoteli ž njimi hoditi, pogosto se je celo primerilo, da so take svoje tovariše tako ali tako usmrtili.

Od leta 1824. sem je na Angležkem popolna svoboda gledé takih dogovorov postavno priznana in zavarovana, in od te dobe sém je nastalo brezštevilo društev, tako imenovanih „trades-unions“, ktera imajo namen po gotovih črtežih osnovati take delavske upore. Ni tukaj prostora obširneje govoriti o bistvu teh društev in naj le omenim, da so se zadnje čase tudi gospodarji združili in zedinili, da bi se mogli takih delavskih uporov vspešno braniti.

Vse take prikazni so se ponavljale tudi na Francoskem in Nemškem, posebno od leta 1864 sém, in tudi zdaj poročajo časniki skoraj vsak dan o večih ali manjih delavskih uporih. Zdaj so delavci v fabrikah, zdaj rudokopi, potem zopet pomočniki manjih ali večih obrtnikov, ki se poslužujejo tega pripomočka, kateri za zdaj še velja kot „ultima ratio“ — kot skrajno sredstvo.

pa prezirale. Mi si želimo na vse strani druge, pravične svētneke, a kakšne? Pridite k shodu, kamor Vas kličejo Vaši rojaki, Vaši znanci, da se bomo skupno posvetovali.

V Celovcu 7. aprila 1870.

Albin Poznik, E. Rosbacher, A. Šajnik, Andrej Wieser, Ferdo Vigele, Jurij Kraut, odborniki Trdnjave.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 9. apr. [Izv. dop.] Naše konšt. društvo je doživelo do sedaj 23 sej, pa z vsemi tri in dvajsetimi ni koristilo niti avstr. državi niti kranjski deželi toliko, kar imajo njegovi udje za nohtom črnega; le zato so se zbirali nevlajski nemčurski in nemški gostje na ljublj. strelišči, da so po svojem organu „Skandalblattu“ črnili in ob kredit spravljali deželo in ljudstvo, in to vse le zato, ker naša zdrava pamet nam ni pripustila tuliti v njih sebični rog. Da prepuščamo vse poprejšnje seje zagrinjalu pozabljivosti, naj omenjamo o zadnji le toliko, da je bil Dežman prvi, ki je kopal in ril slov. zemljo to pot celo po visocih hribih ter dokazoval, da ima naš deželan več simpatije do Nemca, nego do Slovana svojega brata. Druge bolj obskurne glave konšt. društva kakor so n. pr. dr. Rudolf, dr. Kalteneger, dr. Glantschnigg, dr. Schrey i. t. d. so mu prav pridno sekundirali, ves zbor pa navdušeno prikimoval. Če bi spomin konšt. mamelukov segel le za pičlo leto nazaj, ne bili bi se tako blamirali; saj vendar še ni tako dolgo, kar je postala gorka simpatija naših kmetov do nemške omike prevročna simpatija, ki je nazadnje tako zakipela, da je spravila cel kup ljubljanske inteligencije tako ob pamet, da so tavalili po Janjskih hribih, kakor ovce brez pastirja. O Dežman si tacuisses! Najbolj pa reže srce nekdanjemu narodnjaku Dežmanu baklada, katero mislijo dru. Tomanu zarad izstopa iz drž. lesenjače napraviti Ljubljancani. Zoper kaj takega je v mameluškem konšt. društvu glasno protestiral. Naši drž. poslanci imajo pa ravno v tem dvojni dokaz, da so pravo storili, ka so zapustili Beč. Na eni strani namreč hoče pokazati ljudstvo svoje veselje, da se je razvedrilo nebo, ki je slonelo s črnimi megli nad njimi; na drugi pa je zopet razvidno, da rana, ki se je s tem vsekala našim nasprotnikom ni tako majhna, da bi se dala meni nič, tebi nič zaceliti. Dežman gotovo ne vpije zastonj! Sicer pa upamo, da bodo zdaj ponehali tisti „Kreuzerblätter“, ki so se napravili le zarad zdaj že propalega liberalnega (!) ministerstva in razpala konšt. društva v slovanskih deželah, ki niso v istini bila družega, nego Giskrovo orodje. Bog daj!

C. kr. okrajni predstojnik je — kakor znano — zapustil tuj svoj delokrog a zapustil v nekem čudnem redu svoje akte. Mladeničem, ki so bili že lansko leto pri novačenju potrjeni in že enkrat svoje vaje prebili, pošiljalo se zdaj še enkrat vabilni listki, da se imajo zopet staviti na ogled. Ministerstvo Giskra se je sploh

Razvidno je, da so taki dogodjaji velike važnosti. Naj tu molčim o njih imenitnih, zdaj še celo nepreračunljivih državnih nasledkih; nekoliko pa se hočem ozreti na njih gospodarsko stran in naposled bodem še govoril, kako se obnaša država v tem vprašanju.

Nihče ne bode tajil, da se mora z veseljem pozdravljati, ako se odpravijo kričeče razvade, s kterimi so se delavci zlorabili pri obrtnijskih početjih (med drugimi tudi zločinsko rabljenje čisto nedoraslih otrok ne le pri dnevnem, ampak tudi pri ponočnem delu). Tako odpravo homo morali z veseljem pozdravljati, ko bi jo tudi dosegli pōtem delavskih uporov. Tudi se lahko pogosto primeri, da bi se bila delavcem že davno viša plača dati mogla, in z ozirom na povečano cenno njih potrebščin tudi dati morala; da pa so vendar ostale stare plače ali zarad navade, nevednosti ali pa tudi zarad previdne složnosti in sporazumljenosti med gospodarji. V takih primerljajih — če že ni drugače mogoče — tako oster pripomoček kakor je „strike“, razmere lahko poravna in popravi, kakor tirja pravičnost. (Konec prih.)

imenovalo „liberales ministerium“; ali bi morda ne bilo bolje, če bi ga imenovali „konfusionsministerium“! — Po veliki noči bo na ljublj. gornji gimnaziji predaval g. prof. Marn za gornje gimnazijalce ruski jezik. Upati je, da se bode mnogo ukaželjnih naših narodnih mladeničev posluževalo tega vse pohvale vrednega početja. —

Iz Maribora 10. apr. [Izv. dop.] Včeraj v saboto je bil v Götzovi dvorani javni ljudski shod, kterega je bil sklical g. dr. Radey v namenu, da bi se napravila prošnja proti nkazu, da morajo odpustniki domačega polka iti stražit izdelavanje soli v Istri. Zbor se je pričel ob 1/211. Za predsednika je bil izvoljen g. Kaufman, nazočih je bilo blizo 100 ljudi. Da se v mestu nazoča poslanca Seidl in Brandstetter tako važnega posvetovanja nista udeležila, se je v zboru ostro grajalo in razlagalo kot dokaz, da tema poslancema ni nič za ljudske potrebe, ampak edino le za njune osebne namene. G. dr. Radey je v širšem tehtnem govoru razložil namen zbora in k huncu predložil peticijo, ki bi se imela poslati ministerstvu za deželno brambo. Vrednik Tomšič je slovenski razložil prošnjo, njeno potrebo in koristnost. Debate so se udeleževali tudi še gg. Bindlechner, Pfrimmer, Mozer iz Gradca. Soglasno se je sprejela prošnja, ki se glasi:

„Slavno c. k. ministerstvo za deželno brambo! 47. peški polk Hartung z nabornim okrajem v Mariboru je dobil pred nekterimi dnevi zaukaz, da mora do 1. maja t. l. postaviti 400 odpustnikov v Pirano in Koper, kteri bodo imeli tam stražiti pri izdelavanji soli. Ta naredba vso dolénjo Štirsko tako hudo zadeva, da morajo podpisani prositi, naj se naredba spremeni. Dolénja Štirsko je s krvnim davkom (vojaki) preobložena. V vseh italijanskih vojskah in v vojnem letu 1866 je bil Hartungov polk in pa 4 štirski lovski batalijoni v najhujih bitkah, zgubili so mnogo vojakov. Leta 1869 so se trije lovski batalijoni vojskovali v Dalmaciji in so v vojski in vsled boleznj izgubili mnogo hrabrih vojakov. Hartungov polk je bil tudi med vojsko v Zadru in se je najzadnji čas prestavil v Kotor, kjer bivajo tudi vsi 4 štirski lovski batalijoni. Dolénještirske vojske vedno daleč od domovine pošiljajo; v vojnih časih se morajo kot najbolj zanesljivi boriti v prvih vrstah, in marsikterega v mirnih časih umori nenavajeno podnebjem. Tako se deželi odtegujejo najbolj delavne moči. Kmetijstvo, živino- in zlasti vinoreja mnogo trpi vsled pomanjkanja možkih delavcev. Vincar svojih poslov v vinogradu ne more opravljati, ker so mu najbolj delavno moč, sina, pobrali v vojake in ga poslali v Dalmacijo. V jeseni so odpustniki prišli domu, morali so brez dela letošnjo dolgo zimo doma čakati spomladi nadejaje se, da bodo svojim ljudem mogli pomagati, ko se prične delo na polji in v vinogradu. Mahoma pa so jih poklicali v vojake, doma še niso nič storili in so bili samo vso zimo svojim v nadlogo. Zdaj ostanejo vse poletje v Pirani in Kopru, meseca novembra pa se zopet vrnejo domu, da bodo po zimi to použili, kar so njih ljudje po leti zaslužili.

A ne samo dežela trpi pri tem, trpi tudi Hartungov polk sam. Odtegujejo se mu najbolj moči, s kterimi bi se mogel polk nadopolnovati; tako se zadržuje vojaško izobraževanje. Na mesto odpustnikov bo moral polk k orožju poklicati rezerviste in tako se bodo deželi z nova odtegnile delavne moči.

Ker je Hartungov polk že leta 1869 poslal v pirske in koperske soline nadzorno vojaštvo, dozdeva se pravično, da se letos ta služba izroči kteremu družemu polku.

Pri ljudskem zboru 9. aprila 1870 v Mariboru so podpisani soglasno sklenili, naj se naprosi slavno ministerstvo za deželno brambo, da se takoj po telegrafični poti prekliče zaukaz, s kterim se je zapovedalo, da se morajo odpustniki 47. regimenta Hartungovega porabiti za nadzorovanje pri solinah priranskih in koperskih.

Ker se je predstoječa prošnja naznanila vsem okrajnim in srenjskim zastopom, bodo se brzkone v kratkem iz vse dolénje Štirske enako prošnje poslale slavnemu ministerstvu, torej se podpisani tem bolj nadejajo, da se bode spolnila njih prošnja, ki zadeva gospodarske koristi vse dolénje Štirske.“

Sklenilo se je, da se po telegrafični poti ministru za deželno brambo naznani storjeni sklep in da se ima peticija v mariborskem mestu in v kmečkih srenjah razpošiljati v podpisavanje. V Mariboru zdaj že šteje na 400 podpisov in upati je, da jih pride tudi iz kmetov primerno število. Iz Št. Lenarta hočejo — kakor sem slišal poslati enako peticijo na Dunaj.

Iz Maribora = [Izv. dop.] (Državne in narodne zadeve). Novi predsednik ministerstva, grof Alf. Potocki, pri izbiranju novih ministrov ni imel do sedaj sreče. Mi se temu ne čudimo; na tako razvoženej cesti, kakoršno je „nova (zdaj pa menda že stara) doba“ naredila, je vsakemu ministerskemu nasledniku težko, državni voz naprej porivati, in ko bi tudi politiški Herkules bil, za kar pa g. Potockega nismo nikdar imeli. On je bil v okrogu svojega ministerstva jako delaven, jako marljiv in razumen mož; kar pa se jegovega politiškega dosedanega delovanja tiče, ostajalo je ono najbolj na skrivnem, sedaj se pa mora celemu svetu očito razznani. Potockega ime samo na sebi nikakor ni takó rekoč že program, kakor je bilo n. pr. Jiskrino. Prvič zató, drugič pa z ozirom na jegovo privrženost Bergerju, kteri je — kakor se iz memoranda manjšine ministerske vidi — hotel samó z novoizbranim, nikakor pa ne v čem prenaerenim državnim zborom naprej delovati, prorokujemo Potockemu, da bode težko dobil ministrov izmed različnih državnih strank, ampak k večemu iz birokratskih ali uradniških krogov. — Nam se to ne zdi najhujše gorjé. Med tem začasnim ministerstvom bode se vsaj narodom nekoliko one teže in stiske, katero je avstrijski parlamentarni jezik „zwangslage“ krstil, odleglo. Avstrijskim narodom je treba, da se neposredno med seboj ali vsaj po novih, prostovoljno od vlade poklicanih zaupnih možeh resno in z nova posvetujejo, kako ima naprej bolje biti. Mi si želimo take medčasne dobe, takega provizorija, da se strasti poležejo in narodi sami med seboj pogodé. K temu pa ni treba toliko Belkredijevega sistiranja, kolikor bolj avstrijskega patrijotizma. Kader bodo vsi v njem edini, tedaj bode tudi „novejša“ éra, pred ktere pragom vendar-le stojimo, sredejša, nego „nova“. V Avstriji izključivo nemško ministerstvo in izključivo nemški centralizem ni mogel do zdaj vajat obdržati, pa po našem skromnem mnenji tudi izključivo slovanska politika ne bi mogla brez nasilstev se držati. Edino pravična avstrijska politika in avstrijski parlamentarizem more vsem dovoliti in vsem hasniti. Take mu se avstrijski Slovani ne bodo nikakor odtegovali, in takemu se tudi avstrijski Nemci ne bodo smeli. K takej politiki pa vede: nepristransko ministerstvo, izvanredni zbor brez sistiranja ustave in pravični, objektivni novi volitveni zakoni. In hoc aut in nullo . . . !

Iz Koroškega, 9. aprila. [Izv. dop.] Po bitki pri Kraljevem Gradcu smo se napojili v prvem trenutku preveč sladke nade, da se bodo Slovanom in toraj tudi Slovencem želje izpolnile, namreč da se bo uresničila popolna ravnopravnost. Namesto da bi bili po šegi vajenega mojstra hitro načrt osnovali, zidali smo že zlato gradove. Med tem so nas nasprotniki prehiteli. Giskra je poklical svoje verne, ravno tako Kaiserfeld in predno je dobil Belkredi zdatne podpore od federalističnih priateljev, že so ti nemški voditelji z Beustom in Ogri zložili snov za trdnjavo nasproti Slovanom. Veliko truda in bridkih skušenj smo prestali pri podpiranju te trdnjave. Zdaj smo blizo v tistem slučaju. Dokler še nasprotniki trepečejo in po motnem tavajo, tedaj je čas za odločno stopinjo. Nas Slovanov je v Avstriji sicer veliko; pa laže je držati nego loviti. Skrajni čas je, da se merodajni domoljubi pogovorijo, kam ali na desno ali na levo. Naj skličejo ljubljanski ali mariborski domoljubi shod in naj povabijo zastopnike ali vendar poverjenike iz družih slov. dežel. Klikovanje in provincijalizem naj se čisto odpravi. Pokažimo vendar sami, da se čutimo kot eden narod, ne prepuščajmo primorske Slovenec milosti Lahov, koroške in štajerske nemški večini. Pri shodu se ima pretresovati:

1. Ali je varno rešitve dočakavati iz Dunaja, kjer so doslej že 2krat slovenski poslanci čisto zastonj sedeli, interpelovali in slov. tirjatvo prednašali?

2. Kako se zamorejo Slovenci ubraniti napredujočega germanizovanja?

3. Kako bi se „Slovenija“ osnovala?

Iz Sveč (na spodnjem Koroškem), 9. aprila. [Izv. dop.] Tudi iz lepe rožne doline na spodnjem Koroškem imam vsem rodoljubom strašno krivico poročati, ki se tukaj v šolah godi. Rožna dolina je, kakor znano, sploh slovenska, le tu pa tam še kak nemškutar v taberni razsaja, „meine Kinder müsten in der Schul deutsch lernen, bindisch lernen sie so z Haus. V Celovcu se je našel nek zagriznen nemškutar, ki je tudi v cesarski službi, kateri je pa tako bogat, da je iz zgolj sovražstva do slovenskega jezika odločil iz svojega privatnega zaloga, če se ne motim 190 fl. a. v. podeliti tistim učiteljem, ki bodo svojo mladino v šoli posebno z nemško slovnico trpinčili in jo kakor hitro je mogoče v nemškem jeziku podučevali. Med drugimi učeni borovljiškega okraja, ki pa meni, ki sem tujec, niso znani, je tudi svojo neznačajnost očitno pokazal svečanski učitelj F. S., kateri je k društvu „Trdnjava“ zapisan, pa kakor hitro je zvedel od tega Judežvega plačila, je začel na vse žile nemško slovnico in nemške besede učencem v glavo tiščati in jim še tišči. Tri mesece je že, kar je začel v šoli večidel nemški jezik pridigovati, pa zdaj z nekaterimi svojih učencev že nemško parlira, če ravno ti siromaki, kakor sem sam prepričan, komaj razločijo, da riba ni „Tisch“ in miza ni „Fisch.“ Naš ubogi učitelj je pa sam v nemščini tako slabo izurjen, da bi bilo mu pač prav zelo potrebno za sebe nemško slovnico in ortografijo se učiti, da bi svoje učence še bolj ne pokvaril, kakor jih je že. Pa kaj je vse to, da se le denar dobi, naj že bo pošten ali ne. Od 1. aprila so bili ti 190 gld. med učitelje razdeljeni in tudi naš svečanski učitelj se je podal v Borovlje, da je krvavo zaslužen denar prejel, pa kaj je dobil? za cele 7 gld. je zatajil svoj ljubi materini jezik in je postal nemški pridigar kulture v šoli. Kako vendar človeka denar oslepi, kdo bi to verjel? To je kratek obris, kako se naši šoli godi, ki je pa tudi prišla zato čisto na „kant“, in zato pri nas otroci toliko iz šole ostajajo, ker stariši sami pravijo, da se itak nič ne naučijo.

Politični razgled.

Sestavljanje ministerstva noče napredovati. Potocki se je 5 dni pogajal z Rechbauerjem, ki pa konečno vendar ni hotel prevzeti. Rechbauerjeva odpoved je pripisovati tistemu „anathema“, katero so ustavoverneži izrekli proti vsakemu, kdor bi si upal ustopiti v novo ministerstvo. Ko bo enkrat Potocki to oznanil cesarju, za zdaj ne bode več sestavljal parlamentarnega ministerstva, da celo popolnega ministerstva ne bode osnoval. Kakor leta 1867 se bodo na najvažnejša mesta postavili uradniki: grof Hohenwart, Depretis, Hye itd. se imenujejo. Sekcijski svetovalec Glaser je neki vsled ustavovernega pritiskanja svojo službo zapustil.

Državni zbor je torej začasno poslan na praznike. Predno je votiral svojo adresu, je še volil nekoliko delegacije. Za Galicijo, Istro, Gorico in Trst se delegati niso volili, ker so vsi poslanci odšli. Za Kranjsko je voljen Kljun, za njegovega namestnika grof Margheri — več Kranjcev itak v zboru ne sedi. Kakor nam je eden odšlih slov. državnih poslancev pravil, bil bi grof Beust prav rad imel, da bi se mu bila popolna delegacija izvolila. Rekel je enemu deklarantov: „Prav ste storili, da ste šli, samo prezgodaj ste šli; toliko bi bili morali še počakati, da bi se bili izvolili udje za delegacijo.“

Tako imenovana „konstitucionalna“ nemška društva sklepajo resolucije, da se mora sedanja ustava obdržati in izvršiti. Naj sklepajo!

Praški listi zagotavljajo, da ni res, da bi se bil dr. Rieger peljal k posvetovanju na Dunaj — kakor so pisali dunajski časniki. Rieger se je odpeljal na svoja posestva.

Tirolski namestnik Lasser se je hotel svoji službi odpovedati, a cesar mu tega ni dovolil.

V ogerskem državnem zboru se narodnjaki hudo pritožujejo zaradi nepravilnega oddajanja sodnijskih

služeb; sodniki često ne umevajo jezika svojih strank. Minister je odgovarjal, pa nič povedal in le pritožbe tolažil. Smo vajeni tudi pri nas takim tožbam pa tudi tolažbam. Pravice pa ni za Slovanov niti na tej niti na onej strani Litave.

V Italiji se vlada boji macinističnih nemirov, v nekaterih mestih so že vojake pripravili v ta namen. Celokraj bi bil neki v nevarnosti. — V zbornici so imeli zadnje dni velik škandal. Voliti so imeli odbor, ki naj bi pretresaval pogodbo med vlado in nacionalno banko zaradi cerkvenega premoženja. Levica je tirjala, da se morajo pred volitvijo naznaniti vsi oni poslanci, ki so ob enem akcionarji, uradniki ali udeležniki pri nacionalni banki. Ti bi se v odbor ne smeli voliti. Desnica ni hotela pritrđiti in levica ni hotela voliti; desnica zdaj pravi, da je to največje razžaljenje.

„France“ piše, da bode 1. maja ljudsko glasovanje o Napoleonovih spremembah francoske ustave. Stranke o teh spremembah niso enih misli, republikanci in ultramontanci so zadovoljni, ne tako liberalci. Ministerstvo zdaj išče jasne in umljive oblike, v kateri naj bi se nove svobodščine ljudstvu predložile v potrjenje. Brati je, da so ministri med seboj nesložni v domačih in zunajnih zadevah. Plakáti na oglih naznanjajo splošen delavski upor.

Španski nemiri menda za zdaj ostanejo lokalni. Vlada je zaukazala, da se morajo vsi uporniki, in ko bi jih še toliko bilo, postaviti pred sodnijo.

Razne stvari.

* (Previdnost štirske namestnije.) Znan domoljub nam piše: Kar ste zadnjič poročali o Schönwetteru, godilo se je tudi drugje. Morem Vam naznaniti, da je tudi drugo okrajno glavarstvo na slov. Štirkem zahtevalo, naj se izpolni tisti statistični nemški izkaz zastran društev v nemškem jeziku, ker je neki tako zahtevala c. k. namestnija v Gradcu, kar je razločno povedano bilo pri pošiljanji izkaznega načrta. V teh meni znanih dveh primerljajih se je tudi vse izpolnilo le v slovenskem jeziku in obrazec je imel tako podobo, kakor Žavski. To se godi zato, da se navzgor lahko poroča, da ni treba nobenega Slovenca pri namestniji. V meni znanih primerljajih je potem okrajno glavarstvo samo pripisalo še nemško prestavo k slovenskim izpovedbam. —

— (Dramatično društvo v Ljubljani) napravi v deželni gledališči svojo 8. letošnjo predstavo veliki ponedeljek, 18. t. m. v prid pevkinje za operete in učiteljice svoje, gosp. **Dragoile Odi-eve**. Predstavljal se bode: „Pierot in Violeta, ali živi avtomat“ Komična opereta v 1 dejanji od Adama, poslovenil J. Cimperman; „Ultra“, veseloigra v 1 dejanji. Česki spisal F. Šamberk, poslovenil F. M. in „Pri klavirji“, Veseloigra s petjem v 1 dejanji, po francoskem poslovenil J. N. Ker je gosp. Odi-eva kot pevkinja že od začetka tukajšne čitalnice, zdaj pa iz javnega odra slavnoznana, in je v resnici marljiva učiteljica družabnicam dramatičnega društva, opereta Pierot se bo prvokrat pela, tudi igro „Pri klavirji“ prvokrat vidimo, se je nadjeti prav veselega večera in iz srca jej želimo obilo gledalcev in poslušalcev, pričakujemo jih tudi z dežele, da se naša vrla pevkinja zdatno podpira.

* (Narodne razmere v armadi.) Vsa avstrijska armada ima samo 8 peških polkov, 10 lovskih batalijonov, 1¼ topnišk polk in ne čisto 4 konjiške polke nemške narodnosti. Tem nasproti pa stoji 58 peških polkov, 20 lovskih batalijonov, 8¼ topniških in 25 konjiških polkov slovanske narodnosti, ali v enotah izrečeno je v armadi nemški živelj zastopan proti slovanskemu kakor 3:19. Magjarsko pleme daje komaj 12 peških, 2 topniška in 10 husarskih regimentov, kar daje glede Slovanov razmerje kakor 3:14. Ako združimo Nemce z Magjari, je še vendar razmera te združbe proti Slovanom kakor 2:7. To so številke, ki najjasneje kažejo večino slovanskega krvnega davka,

ktore pa naj bi si tudi tisti posebno dobro ogledali, ki vedno kažejo le na surovo moč ni silo.

* (Mariborski pekovski pomočnik i) so imeli 6. t. m. zbor, v katerem so sklenili, da bodo stavili svojim mojstrom te-le tirjatve: mojstri jih ne smejo več tikati; za zajutrek jim naj plačajo 12, za večerjo 25 kr.; o poludne jim naj dadé vsaj pol libre mesa; delavnice morajo biti čedne; spavnice čedne in kurljive; vsak pomočnik naj ima svojo posteljo, vsakih 14 dni frišno posteljno perilo, postelja ne sme stati nad drugo; frišno, čisto vođo za pitje; sedanja plača se jim naj zveksa za 50 kr., pri vsakem goldinarji; 14 dnevna odpoved za obé strani; učenči dečaki naj se sprejemljejo le, kader so 16 let stari.

* (Iz Ptuj a) slišimo po nemškutarskih potih, da so pri ondotni volitvi okrajnega zastopa Slovenci zmagali v velikem posestvu in v kmečkih srenjah, da so torej narodnjaki v večini. Želimo, da bi se tavest potrdila, vendar se nam čudno zdi, da ni nobeden ptujskih rodoljubov imel toliko časa in dobre volje, da bi nam bil vsaj v kratkih vrstah poročil o tej veseli narodni zmagi.

* (Odbor bolunske čitalnice) naznanja, da se bo zaradi slovesnosti pri „lovcu“ poleg Trsta ondotna čitalnica namesto 1. maja slovesno odprla 15. maja, naj bode že vreme lepo ali grdo. Odbor uljudno vabi vse rodoljube k svoji slovesnosti. Tržaški Slovenci so zanesljivo obljubili, da pridejo.

* (Statistične iz Hrvaške.) Zagreb šteje po najzadnjem številjenji 20.637 prebivalcev, Karlovec 5175, Varaždin 10.354, sv. Križ z vasmi vred 3197, Reka z okolico 18.809, Osek 17.291 prebivalcev. Zagrebško prebivalstvo se je v zadnjih 13 letih pomnožilo za 3980 duš. V Karlovcu in v Reki se je prebivalstvo zmanjšalo.

* (Najviši izgledi.) Rojena Ogerka je poklonila vezek svojih pesniških poskušanj Nj. vel. cesarici v dar. Pesmi so bile pisane v francoskem jeziku. Cesarica jih ni hotela sprejeti — francoskih od ogerske pesnice!

* (Imenovanje.) Minister pravosodja je imenoval dosedanega okrajnega sodnika v Črnomlji, gosp. Janeza Logerja za deželne sodnije svétnika pri okrožni sodniji v Novem mestu.

* (G. Jurij Jenko) je imenovan za ministerjalnega tajnika v ministerstvu pravosodja. —

* (Naš rojak prof. Bradaška), dozday v Zagrebu, je imenovan za gimn. vodja v Varaždinu.

* (Dr. Tomanu) bodo napravili v Ljubljani baklado.

Národno gospodarstvo.

V Trstu, 8. aprila.

Privozilo se je od 10. do 30. Marca t. l. moke v Trst:

Z Ogerskega in Banata	centov	26.750
„ Hrváškega	„	840
„ Kranjskega, Štajarskega	„	2.800
„ Furlanije in Goriškega	„	500

Skupaj centov . 30.890

Odvozilo se je od 10. do 30. marca t. l. moke kakor sledi:

V Brazil	sodčkov	13.660
na Angleško	bal	7772
„ Aleksandrijo	„	774
„ Grško	„	214
„ Istrijo, Dalmacijo, Albanijo	žakljev	3110
„ Italijansko	„	318

Dunajska borsá 11. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 fl.	85 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov.	—	—
Enotni drž. dolg v srebru	69	70
1860 drž. posojilo	96	—
Akcije narod. banke	712	—
Kreditne akcije	253	30
London	123	60
Srebro	120	50
Cekini	5	85

Sreča cvete v vinogradu!

250.000 m.

znaša glavni dobitnik od sl. državne vlade dovoljenega in garantiranega

denarnega žrebanja.

28.900 dobitkov se bo v malih mesecih gotovo določilo, med temi so glavni dobitki po 250.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, 12.000, 10.000, 8000, 6000, 21krat 5000, 39krat 3000, 126krat 2000, 206krat 1000, i. t. d.

Prihodnji dobitki se bodo uradno potegnili že 20. aprila in velja

1 cela izvirna državna srečka le f. 4 —

1 pol " " " f. 2 —

1 četrt " " " f. 1 —

ako se mi pošilja denar v avstrijskih bankovih.

Vsakdo doboše izvirne državne srečke sam v roke in je država postavila najboljša poroštva, da se bodo dobitki izplačali.

Vsa naročila bomo takoj največjo paznostjo izvršili, prideli uradne črteže in dajemo vsakojaka izpovedanje brezplačno. Po dovršanem žrebanju se bodo zanesljivo poslali vsem deležnikom uradna lista in pa dobitki.

Žrebanje teh veličastnih kapitaljskih srečk se bo v kratkem vršilo in ker bo bržkone mnogo deležnikov, naj se izvoli brž ko brž neposredno name obrniti, kdor želi srečke pod geslom „Sreča cvete v vinogradu“ iz moje kupčije dobiti.

J. Weinberg junior,

Staatseffectenhandlung, Hohe Bleichen Nr. 29 in Hamburg. (5)

Zahvala in priporočilo.

Slivniški zvonik, kterega sem jaz postavil in pokrtil.

Čast mi je s tem svojo očitno zahvalo izreči za zaupanje, katero so mi dozdale skazavale mnoge srenje in velečastiti župni uradi, katero sem tudi znal ceniti in sem nove zvonike z ravno isto vestnostjo in požrtljivostjo izdelaval, kakor jih s bakrom, cinkom in kositarjem pokrival pa tudi stare prebarval.

Ob enem se priporočam slavnim srenjam in prečastitim župnim uradom in prosim, naj mi tudi v prihodnje svojo zaupanje darujejo.

Vsled mojih mnogoletnih skušenj in temeljitih znaosti, posebno pa vsled posebne ljubezni do takih stavbarskih del, kakor tudi zaradi prikladnih, za obodiranje nakupljenih priprav mi je mogoče vsako delo hitro in po ceni izvršiti.

Moje prizadevanje bode zmerom zlasti tje merilo, da si s poštenostjo, dobrim in zaupanje zadobim še v večji meri.

F. Kašperič,

špenglar v Mariboru. (3)

Častitim prebivalcem

mariborskim in drugih mest, posebno pa kupčevalcem in obrtnikom s tem uljudno pod garancijo in diskrecijo priporočamo, da jim bomo oskrbovali njih dotične

inserterate

v vse domače in tuje časnike.

Načelo: Pošteno in po ceni postreči!

Haasenstein & Vogler

na Dunaji, Neuer Markt 11.

Hamburg, Neuer Wall 50. Leipzig, Markt 17, Königshaus. Frankfurt a.M., Grosse Galusstrasse 1. Berlin, Leipzigerstrasse 46. Breslau, Ring 51. Basel, Steinenberg 29. Zürich, Marktgasse 11. St. Gallen, Obere Grabenstrasse 12. Genf, Place au Molard 2. Stuttgart, Kronprinzenstrasse 1 B. Köln a.R., Lobstrasse 32.

Izdatelj in vrednik Anton Tomšič.

POZOR!

V moji trgovini blizo kolodvora nasproti kavarne „Ginnasio“
V TRSTU

dobiva so izvrstno špicerijsko blago na drobno in debelo po zelo nizki ceni; in sicer:

Mandorle, rozine, cibebe, riža (laško pšeno), okasno laško olje
vsake vrste od 32 do 60 soldov funt.

Kava: Rio od 32 do 44 sold. funt.

Kava: Portorico od 50 do 52 sold. funt.

St. Domingo " 48 " " "

Ceylon 56 " 60 " "

Laguayra " 48 " " "

St. Jago 60 " 64 " "

Tudi kupujem: fižol, maslo in zrnje vsake vrste. (1)

S zagotovilom, da točno in hitro ustrezem željam, priporočujem se čestitemu občinstvu.

Miha Truden.

Velika sreča na ponudbo.

Izvirne državne srečke s premiji (original-staats-præmien-loose) se smejo povsod kupovati in igrati.

„Božji blagoslov pri Cohn-u!“

Najnovejše, zopet izdatno z dobitki pomnoženo izžrebanje kapitalij uad

4 milijone.

Izžrebanje garantuje in izvršuje sama državna vlada. (7)

Srečkanje se začne 20. t. m.

Le 4 goldinarje avst. vr. ali

2 goldinarja avst. vr. ali

1 goldinar avst. vr.

velja od države garantirana prava izvirna srčka (ne prepovedane promesa) in sem od države pooblaščen te prave izvirne državne srečke za frankovano poslan denar razpošiljati tudi v najdaljše kraje.

Potegnili se bodo samo dobitki.

Glavni dobitki znašajo 250.000, 200.000, 190.000, 180.000, 170.000, 165.000, 162.000, 160.000, 155.000, 150.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 2krat po 20.000, 3krat po 15.000, 4krat po 12.000, 5krat po 10.000, 5krat po 8000, 7krat po 6000, 21krat po 5000, 4krat po 4000, 36krat po 3000, 126krat po 2000, 6krat po 1500, 5krat po 1200, 206krat po 1000, 256krat po 500, 350krat po 200, 17.850krat po 110, 100, 50, 30.

Nobena srečka ne dobi manj kakor vrednost 2 tolarjev.

Uradni zapisnik izžrebanih srečk in dobljeni denarji

se razpošiljajo pod državno garancijo takoj po izžrebanju na vsacega udeleženca zanesljivo in tajno.

Moja kupčija je kakor znano najstarejša in najsrečnejša, ker sem že mnogim udeležencem v teh krajih izplačal najviše glavne dobitke 300.000, 225.000, 150.000, 125.000 večkrat 100.000, nedavno veliko srečko in pred kratkim 28. preteklega meseca že zopet najvišji glavni dobitnik na Dunaji.

Las. Sam. Cohn v Hamburgu.

glavni komptoir, bankina in menjiška kupčija.

Izvirne državne srečke

se smejo povsod kupovati in igrati.

Ponudite sreči roko!

250.000.

kot najvišji dobitnik ponuja najnovejšo veliko žrebanje, katero je visoka vlada privolila in garantirala.

Potegnili se bodo samo dobitki in sicer po gotovem črtežu se bo v malih mesecih 28.900 dobitkov gotovo določilo, med temi so glavni dobitki po M. 250.000, 150.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 2krat 20.000, 3krat 15.000, 4krat 12.000, 4krat 10.000, 5krat 8000, 7krat 6000, 21krat 5000, 35krat 3000, 126krat 2000, 205krat 1000, 255krat 500, 350krat 200, 13.201krat 110 itd.

Prihodnje dobitno žrebanje te velike od države garantirane denarne igre je uradno določeno in se bo vršilo

že 20. aprila 1870

in zanj velja

1 cela izvirna državna srečka le f. 4. —

1 pol " " " f. 2. —

1 četrt " " " f. 1. —

ako se ta svota dopošlje v avstrijskih bankovih.

Vsa naročila se takoj izvrše z največjo skrbnostjo, in dobi vsakdo od nas izvirne državne srečke sam v roke.

Naročilom se potrebni uradni črteži gratis pridade in po vsakem žrebanju pošljemo svojim deležnikom brez naročila uradne liste.

Dobitki se pošteno plačajo pod državno garancijo, in se ali neposredno pošiljajo ali po želji deležnikov izvršujejo po naših zvezah v vseh večih mestih Avstrije.

Naš debit je zmerom srečen in smo nedavno imeli med drugimi bistvenimi dobitki 3krat prvi glavni dobitnik pri treh igrah vsled oficijelnih dokazov in smo jih našim deležnikom sami plačali.

Seveda se sme pri tako solidnem početju povsod gotovo računati na živo udeleževanje, torej naj se že zaradi bližnjega žrebanja vsa naročila brž ko brž pošljejo na

S. Steindecker & Comp.,

bakina in menjiška kupčija v Hamburgu.

Kupujejo in prodajajo se vsakojake državne obligacije, železniške akcije in posojilne srečke.

Da bi se nihče ne mogel motiti, izrčno pristavljamo, da ne bo nobenega enacega od države res garantiranega žrebanja pred zgorej uradno po črtežu odločenem žrebnem obroku, in da moremo vsem tirjatvam kolikor mogoče ustreči, naj se izvolijo naročila na naše izvirne drž. srečke brž ko brž neposredno nam poslati. Z. p. (4)

Epileptični krč (božjast)

pismeno zdravi specialni zdravnik za božjast doktor O. Kilisch v Berlinu.

zdaj: Louisenstrasse 45. — Ozdravil jih je že nad sto.

(9)

Lastniki: Dr. Jože Vošnjak in drugi.

Tiskar Eduard Janžič.